

Pensjonistforbundet

□ Statsbudsjettet 2024 og 2025

4 møter om statsbudsjettet 2025

- **26. september 2023:** Det første møtet avholdes i september to år før. Pensjonistenes levekårssituasjon er tema.
- **12. desember 2023:** Det andre møtet avholdes i desember to år før. I forkant av dette oversendes kravene. Organisasjonene redegjør for kravene
- **23. april 2024:** Det tredje møtet avholdes innen utgangen av april. Regjeringen kommenterer kravene.
- **Mai 2024:** Det fjerde møte avholdes i mai. Innen utgangen av april kan det fremmes justerte krav skriftlig
- I budsjettforslag for påfølgende år synliggjøres prosessen og hvordan kravene følges opp

Statsbudsjettet 2025.

- Det andre drøftingsmøtet er berammet til tirsdag 12. desember 2023 kl. 1300 – 1400.
- Vi ber om at navn på deltagere sendes oss pr. epost innen 1. desember til ragnild.n.dahl@pensjonistforbundet.no
- Frist for å sende inn krav er tirsdag 14. november.
- I møtet avholdt 26. september d.å., ble organisasjonene oppfordret til å komme med innspill til aktuelle temaer som kan belyses nærmere i møtene. Eventuelle innspill kan sendes innen tirsdag 14. november.

Skuffende budsjett

Trygdeoppgjøret som har vært som tiltak?

Mangler sosial profil. Ikke en krone til minstepensjonistene!

Bo trygt hjemme?

Tar ikke i bruk handlingsrommet:

11 milliarder kr ved å gå fra 2,7 pst til 2,75 pst oljepengebruk

Skuffende statsbudsjett for landets eldre

Statsbudsjettet 2024 er en stor skuffelse for landets eldre. – En ældresatsing uten penger er ingen satsing, slår Pensjonistforbundets leder Jan Davidsen fast.

Regjeringen må lytte bedre

Pensjonistforbundet møter regjeringen fire ganger i året for å gi innspill til statsbudsjettet.

Til budsjettet for 2024 fremmet vi i alt [17 krav](#).

Resultat:

Noe økning av bostøtten, noen enkelttiltak i Bo trygt hjemme-reformen og fortsatt midler til eldrerådsoppæring, i regi av Senteret for et aldersvennlig Norge.

Pensjonistforbundet

Tydelig, sterk og synlig

Vi har stilt 3 overordnede krav til 2024-budsjettet

1. Krav om styrkede levekår for pensjonistene
1. Krav om en styrket kommuneøkonomi
2. Krav om en pott på om lag 100 mill kroner til eldrepolitiske tiltak

1. Krav: Styrkede levekår

- Krav 1: Forhandlingsrett på løpende pensjoner fra folketrygden i trygdeoppgjøret
- Krav 2: Økt minstepensjon - Et krafttak for dem som har minst
- Krav 3: Viderefør etterlattepensjon for alderspensjonister i folketrygden
- Krav 4: Uføres alderspensjon må forbedres
- Krav 8: Styrke bostøtten for å gi bedre hjelp til dem i en vanskelig økonomisk boligsituasjon
- Krav 11: Styrke pårørendepolitikken, samt bedre vilkår for å kombinere arbeid og omsorg
- Krav 12: Tannhelse må bli en del av egenandelsordningen

Statsbudsjettet 24: Pensjonsutvalget

- Regjeringen viser til pensjonsutvalget:
- *Regjeringen viser videre til at organisasjonene ønsker økt minstepensjon, bedring av uføres alderspensjon og sykepengerettigheter etter fylte 67 år. Dette er områder som også Pensjonsutvalget har pekt på i sin rapport, NOU 2022: 7 Et forbedret pensjonssystem, se omtale ovenfor. Regjeringen vil ta med seg organisasjonenes ønsker på disse områdene med seg i oppfølgingen av utvalgets rapport.*

Minstepensjon.Krav

- Krav om å løfte de lavere pensjoner over fattigdomsgrensen
- Andelen aleneboende minstepensjonister med lavinntekt var 78 prosent i 2021. Det vil si en samlet inntekt under fattigdomsgrensen (EU60-nivå).
- Minstepensjon for enslige (med opptjening etter gammelt regelverk) er 257 040 kroner per 1. mai 2023.
- Minstepensjon for gifte/samboende er på 187 801 kroner per 1.mai 2023
- Om lag 25 000 kroner opp til fattigdomsgrensen

Minstepensjon. Budsjettet 2024

- Regjeringen har ikke forslått noen ekstra økninger av minstepensjon, til tross for at nivåene ligger under fattigdomsgrensen. Regjeringen skal forhandle med SV om det endelige statsbudsjettet for 2024. Tidligere år har det gjennom forhandlingene med SV blitt gitt ekstra økninger av minstepensjon for aleneboende pensjonister.
- Pensjonistforbundet ber SV å prioritere denne utsatte økonomiske gruppen i sine forhandlinger med regjeringen, slik at det også neste år gis et ekstra løft. Pensjonistforbundets mål er at ingen skal ha en pensjon som ligger under fattigdomsgrensen.

Innstramming for enker. Budsjettet 2024

- Fra 2024 vil alderspensjonister som er født i 1944 eller senere og som mottar etterlattepensjon fra folketrygden, også kjent som *gjenlevendetillegg*, ikke lenger vil få denne delen av pensjonen oppregulert i de årlige pensjonsøkningene.
- *Disse endringen ble vedtatt av Stortinget allerede under Solberg-regjeringen i desember 2020, men får først effekt fra og med 2024.*
- Dersom man for eksempel har en samlet pensjon på 300 000 kroner, hvorav gjenlevendetillegget utgjør 100 000 kroner, vil bare 2/3 av pensjonen oppreguleres neste år. Dersom den generelle pensjonsøkningen er på 3 prosent neste år, vil pensjonisten i dette eksempelet kun få en samlet oppregulering på 2 prosent, siden gjenlevendetillegget ikke skal øke.
- Regelen vil i hovedsak ramme kvinner som bor alene. NAV har anslått at rundt 50 000 personer rammes, hvorav 93 prosent er kvinner og 7 prosent er menn.

Bostøtten. Krav

- Bostøtteordningen bør styrkes og utvikles for at den skal kunne bidra til å sikre utsatte grupper en verdig bosituasjon. Slik ordningen er utformet i dag lykkes den ikke med å forebygge fattigdom.
- I 2022, og første halvdel av 2023 er det vedtatt en midlertidig økning av bostøttesatsene. Det er også vedtatt å gi 1 500 kroner ekstra i bostøtte fra januar til april 2023. Disse midlertidige økningene bør i første omgang gjøres permanente, og deretter styrkes videre for å bygge et solid sikkerhetsnett og et verdig liv for personer i en vanskelig økonomisk boligsituasjon.

Bostøtten. Budsjettet 2024.

- Regjeringen foreslår å videreføre det midlertidige regelverket som gir høyere inntektsgrenser i bostøtteordningen til og med mars 2024. I tillegg foreslår regjeringen at bostøttemottakerne får en ekstra utbetaling på 1000 kroner per husstand, pluss 150 kroner per person utover første husstandsmedlem, for januar, februar og mars 2024.
- Viser også til at den arbeider med oppfølging av rapporten fra en ekspertgruppe om bostøtte
- Pensjonistforbundet ønsker at det midlertidige regelverket blir permanent, samt at den ekstra utbetaling på 1000 kroner per husstand forlenges ut 2024. Det er et godt og målrettet sosialt tiltak for de som har minst.

Tannhelse. Krav

- Pensjonistforbundet og SAKO krever at regjeringen i statsbudsjettet for 2024 prioriterer billigere tannhelsetjenester for utsatte grupper, med sikte på at tannhelse blir en del av egenandelsordningen innen 2025.
- Dette kan gjennomføres som en innfasingsmodell der målet for inneværende stortingsperiode (2021 – 2025) er at tannhelse må inngå som del av egenandelsordningen. Eldre som bor på institusjon eller som mottar hjemmesykepleie over en viss periode har i dag rett til gratis tannbehandling, og må få oppfylt sin rett til en årlig tannhelsekontroll inkludert nødvendig tannbehandling. Vi mener at alle eldre over 75 år bør få rett til en gratis tannhelseundersøkelse med forebyggende rådgivning hos en tannpleier.

Tannhelse. Budsjett.

- Ikke en krone til tannhelse!
- Regjeringen viser til tannhelseutvalget:
- *Tannhelsefeltet er styrket betydelig i statsbudsjettene for 2022 og 2023, samtidig har regjeringen satt ned et utvalg som skal komme med forslag som kan sikre at tannhelsetjenestene blir likestilt med andre helsetjenester. Utvalget skal levere sin innstilling i juli 2024*

2. Krav: Styrket kommuneøkonomi

- Krav 6: Kommuneøkonomien må styrkes
- Krav 7: Styrke de økonomiske virkemidler for at eldre skal kunne bo trygt hjemme
- Krav 9: Fjerne aldersgrensen for finansieringsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester
- Krav 10: Styrket kapasitet i spesialisthelsetjenesten

Rammetilskuddet. Budsjettet 24.

- Det foreslås en økning på 6,4 mrd. kroner i frie inntekter. Men 5,9 mrd. kroner må brukes på demografi- og pensjonskostnader. I tillegg kommer pålagte satsninger innenfor veksten på 0,55 mrd. kroner. Kommunenes handlingsrom er derfor ikke økt.
- Ifølge Kommunal Rapport (5/10-23) mener 1 av 4 kommunedirektører at deres kommune ikke har økonomisk handlingsrom til å levere forsvarlige tjenester innenfor rammene regjeringen legger opp til i 2024. I 2022 endte hver femte kommune opp med negativt netto driftsresultat.
- Det er behov for å styrke kommuneøkonomien, både for å sikre lovpålagte tjenester og for å gjennomføre Bo trygt hjemme-reformen. Om kommunene ikke får tilstrekkelige ressurser til reformen, vil frivillig sektor måtte ta en uforholdsmessig stor andel av oppgavene og kostnadene.

Husbanken-Bo trygt hjemme

- Husbankens låneramme utvides fra 21 til 24 milliarder kroner. Hovedtyngden (om lag 75 prosent) av Husbankens lånevirkksomhet er Startlån, mens resten fordeler seg på lån til utleieboliger til vanskeligstilte, lån til studentboliger og lån til tilpasning av boliger. Sistnevnte er den klart minste posten, i 2022 utgjorde den kun 360 millioner kroner.
- Pensjonistforbundet etterlyser at regjeringen følger opp Bo trygt hjemme-reformen gjennom å bruke Husbanken mer aktivt som tilbyder av lån og tilskudd for å øke antall egnede boliger for eldre, både gjennom nybygg og tilpasning av eksisterende boliger. Dette er særlig nødvendig der markedet ikke løser Eldres behov.

Bo trygt hjemme?

- Heistilskuddet ble avvirket i statsbudsjettet for 2023, men bevilgninger er gitt for 3 år. Derfor må regjeringen bevilge 27,8 millioner kroner i år. Det er småpenger, f.eks. ble det bevilget 45 millioner kroner i 2022.
- Det er noen spor av mindre satsninger på økt boligbygging i distriktene, f.eks. 14,3 millioner kroner mer til tilsagnsramme til tilskudd til boligtiltak i distriktene, slik at minst 21 millioner kroner kan gå ut til å teste ut nye boligkonsepter og samarbeidsformer

Sykehjems-/heldøgnsomsorgsplasser

- Regjeringen foreslår 300 mill. kroner i økt bevilgning til første års utbetaling av tilsagnsramme på 3 milliarder kroner til investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser i 2024.
- Dette tilsvarer til sammen om lag 1 500 plasser. Tilskuddet går både til rehabilitering av eksisterende plasser og nye plasser (bygg).
- Det blir stadig flere eldre over 80 år og forekomsten av demens øker; de neste 25 årene vil antall personer med demens fordobles, fra 100 000 i dag til over 200 000 i 2050.
- Behovet for flere sykehjemsplasser er stort og økende. Pensjonistforbundet har beregnet at det er behov for netto 1500 nye plasser hvert år. Tilskuddet bør derfor økes. I tillegg mener vi innretningen bør endres slik at staten tar en større andel av kostnadene, slik at kommunene vil etterspørre tilskuddet i støtte grad.

Styrker verken fastlegeordningen eller sykehusøkonomien

- **Fastlegeordningen**

Nærmere 220.000 nordmenn står fortsatt uten fastlege. Finansieringen av fastlegeordningen ble endret fra 1.mai 2023, ved innføringen av pasienttilpasset basistilskudd. Dette skal følge evalueres

- I statsbudsjettet for 2024 foreslår regjeringen å bruke 33,3 millioner kroner til stillinger for leger i den første delen av legespesialiseringen (LIS1- stillinger). Det gir 66 nye stillinger, og totalt vil det lyses ut 1 185 stillinger i 2024.
- Bevilgningen til Nasjonalt ALIS økes med 129,5 millioner kroner i 2024, noe som innebærer en styrking på 329,5 millioner på to år. Men dette er egentlig en reversering av det de gjorde i budsjettet for 2023, da regjeringen kuttet 31 av 62 planlagte LIS1-stillinger.

Sykehusøkonomien

- *Regjeringen vil øke sykehusenes driftsbevilgning med 2,2 mrd., og fastslår at det vil legge til rette for kortere ventetider og styrke psykisk helsevern.*
- *Legeforeningen mener at dette ikke er nok for å bedre de økonomiske rammevilkårene. I tillegg belastes sykehusene med ytterligere effektiviseringskrav, og budsjettforutsetningen om at vekst kan håndteres innenfor 80% av marginalkostnad videreføres. En presset økonomi svekker sykehusenes evne til å gjøre nødvendige investeringer og til å bygge opp kritisk beredskap.*

3.Krav: En pott på 100 millioner kroner til eldrepolitiske tiltak

- Krav 13: Digital opplæring av eldre - digitale verktøy og velferdsteknologi
- Krav 14: Eldrerådsopplæring over hele landet
- Krav 15: Øremerking og dobling av midlene til Den kulturelle spaserstokken
- Krav 16: Midler til bekymringstelefonen og økonomitelefonen for eldre
- Krav 17: 20 millioner kroner til TryggEst og vern av sårbare voksne

Budsjettet 2024:

- Ingen pott!
- Ingen midler til Pensjonistforbundets hjelpetelefoner!
- Og...

Stans i vår digitale opplæring?

Budsjettet vil ramme Pensjonistforbundets arbeid med å hindre digitalt utenforskap

Regjeringen foreslår endringer i statsbudsjettet, som vil ramme Pensjonistforbundets arbeid med å løfte eldres digitale og helse- teknologiske kompetanse.

- Pensjonistforbundet fikk sine første prosjektmidler til digital opplæring fra Helsedirektoratet i 2015.
- Nå er midlene til digital opplæring fjernet fra Hods budsjett og overført til KDD som betyr at det er kommuner/fylkeskommuner som kan stå som ansvarlig søker
- Og helseteknologiordningen-kun kommuner/helseforetak kan søke om midler
- Hvor skal vårt arbeid få midler fra?

Vi trenger midler for å fortsette kursingen

- 600 000 voksne i Norge opplever i dag digitalt utenforskap. Mange av disse er eldre.
- Dette medfører et utenforskap som er direkte skadelig for dem som er midt oppi det. Ensomhet, følelsen av å ikke være med, ikke lenger strekke til i lokalsamfunnet og å ikke få innfridd sine rettigheter.
- Pensjonistforbundet er svært opptatt av at vi må ta dette på alvor og har derfor drevet utstrakt virksomhet for at hver enkelt kan benytte velferdsteknologiske hjelpemidler og digitale verktøy.
- Men vi må ha midler for å fortsette å heve den helseteknologiske og digitale kompetansen

Flerårig øremerkede midler

- Vi ber derfor primært om flerårige øremerkede midler – til oss og andre organisasjoner som jobber med dette.
- Dersom dette ikke er mulig, ber vi om at midlene vi kan søke om, kommer tilbake til Helse- og omsorgsdepartementets budsjett. Bevilgningen bør også økes betydelig. 8,9 millioner kroner er altfor lite i forhold til behovet. I snitt utgjør det kun kr 25.000 per kommune, noe som er langt fra tilstrekkelig for å bekjempe digitalt utenforskap.

Eldrerådsopplæringen. Krav om 15 millioner kr

- Etter valget i 2023 konstitueres det nye eldreråd. Disse må få nødvendig opplæring!
- Senteret for et aldersvennlig Norge har fått ansvar for å utvikle eldrerådsopplæring i samarbeid med Pensjonistforbundet og KS.
- I statsbudsjettet for 2023 får senteret 5 mill. kroner for å styrke opplæring av de kommunale og fylkeskommunale eldrerådene. Det er en forsiktig start som i 2024 må følges opp med ytterligere 15 millioner kroner, slik at kursene kan tilbys til eldreråd over hele landet. Samtidig må det settes av midler slik at deltakende får dekket sine faktiske utgifter ved å samarbeide med Senteret for et aldersvennlig Norge.

Et lite gjennomslag

- Det foreslås 5,2 mill. kroner til senteret for en etterspurt opplæring av de kommunale og fylkeskommunale eldrerådene. I 2022 og 2023 har senteret utviklet en modell for opplæring som skal tilbys medlemmer av eldrerådene over hele landet for de nye eldrerådene etter kommune- og fylkestingsvalget. Opplæringen skjer i samarbeid med Pensjonistforbundet og KS.

Den kulturelle spaserstokken

- Den kulturelle spaserstokken skulle ifølge Hurdalsplattformen synliggjøres på statsbudsjettet. Krav om en egen post på Kulturdepartementets budsjett, økes vesentlig (dobles) og endres slik at også hjemmeboende eldre er berørt av ordningen.
- Være et virkemiddel i Bo trygt hjemme-reformen og bidra til at hjemmeboende eldre får et tilbud om kulturopplevelser og transport til og fra til disse.
- Men den er fortsatt gjemt som del av rammetilskuddet til fylkeskommunene. Det gjør at det er vanskelig å se hvor mye som er avsatt (anslagsvis 35 millioner kroner), og kan også medføre lavere etterspørsel.

TryggEst. Krav : 20 millioner kroner

- Det må bevilges en årlig sum på rundt 20 millioner i 4 til 5 år for å bidra til at et større antall kommuner tilslutter seg TryggEst-modellen og kan bli selvgående TryggEst-kommuner.
- En fjerdedel av midlene bør settes av til å sikre gode utdanningsforløp, kursholdere og utvikling av informasjonstiltak for å spre kunnskap om TryggEst.
- De resterende midlene bør stilles tilgjengelig til kommunene i en stimuleringsordning som sørger for å få med minimum 25 kommuner per år.
- Pensjonistforbundet mener at alle kommuner skal ta i bruk og innføre TryggEst-modellen, og vi mener at det skal skje så raskt som mulig. Pensjonistforbundet krever at bevilgningen styrkes videre til 20 millioner kroner i 2024.

Tryggest

- TryggEst er en modell som er utviklet for å hjelpe kommuner til å ivareta voksne innbyggere som ikke er i stand til å beskytte seg selv. E.g Personer med fysisk eller kognitiv funksjonsnedsettelse, høy alder/demens, somatiske sykdommer, psykiske helsevansker, rusmiddelproblemer eller langvarig sykdom
- TryggEst skal sikre at saker blir forebygget, avdekket og fulgt opp ved at den utsatte blir ivaretatt i et samarbeid mellom aktuelle tjenester.
- Kompetansehevingstiltakene i TryggEst retter seg særlig mot ansatte i kommunale helse- og omsorgstjenester.
- Det ble bevilget 3 mill. kroner til TryggEst på posten i saldert budsjett for 2023. Bevilgningen foreslås videreført med 3,2 mill. kroner i 2024.

Prosess videre frem mot 14.november

- Send oss deres innspill innen 8.november 2023
- Pfs administrasjon utarbeider forslag til krav
- Teams-møte med forhandlingsutvalg tett opp til fristen for endelig godkjenning av kravsdokument

Tydelig, sterk og synlig